

Rakennustietosäätiö RTS
 Seppo K Niiranen
 PL 1004
 00101 Helsinki
 seppo.niiranen@rakennustieto.fi

Suomen Arkkitehtiliiton lausunto RT-ohje-ehdotuksesta Rakentamisen jätehuolto RTS 15:5

VIITE: Lausuntopyyntö 9.4.2015, RTS 15:5

Rakennustietosäätiö RTS on pyytänyt Suomen Arkkitehtiliiton lausuntoa RT-ohje-ehdotuksesta *Rakentamisen jätehuolto RTS 15:5*. Ohje-ehdotuksessa käsitellään lausuntopyynnön mukaan rakennustoiminnan ympäristö- ja jätehuoltoa, jätteiden ja uusiomateriaalien hyödyntämistä sekä rakennusosien uudelleenkäyttöä. Se keskittyy talonrakentamisen ja purkamisen jätteisiin. Ohjeessa käsitellään suppeasti myös irrotettuja maa-aineksia sekä jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämistä. Ohje on suunnattu tilaajille, rakennuttajille, suunnittelijoille ja urakoitsijoille.

Suomen Arkkitehtiliitto on tutustunut lausuntoaineistoon ja toteaa, että ohjekortin aihepiiri on tärkeä ja ajankohtainen jo yksinomaan sen takia, että lisääntyvä korjausrakentaminen tulee lisäämään purkujätteen määrää. Seuraavassa on listattuna huomioita ja kommentteja ohje-ehdotuksen sisältöön.

Kohta 3.2, Rakennushankkeen jätehuollon suunnittelu- ja ilmoitusvelvoite

Ilmoitusvelvoite kertyvästä jätteestä on nykyisinkin rakennuslupavaiheessa, mutta ilmoituksessa ei ole edellytetty esittämään kovin tarkkaan jätteen määriä. Ilmoitusvelvoitteeseen liittyvä harmittavan yleinen ja epäilyttävä kehityskulku on, että erilaisia määrätietoja kerätään yhä enemmän lupavaiheessa ja ne tehdään karkeasti, vähän sinnepäin, jotta paperit saadaan jätettyä. Todellinen tarkoitushan on ohjata suunnittelua, jotta esimerkiksi jätettä syntyisi mahdollisimman vähän ja kiinnitettäisiin huomiota kierrätettävän jätteen hyötykäyttöön.

Jos tulevaisuudessa edellytetään ilmoittamaan tarkempia määrätietoja ja enemmän jättejakeita, onko rakennusluvan jättämisvaihe oikea aika ilmoittamiselle ja onko nimenomaan pääsuunnittelija - jolle ilmoittaminen mitä ilmeisimmin lankeaa - oikea taho. Määrätietojen laskeminen sujuu sujuvasti silloin, jos rakennus on tuotemallinnettu ja/tai rakennuttaja on teettänyt määrälaskennan. Valitettavasti etenkin purettavien rakennusten kohdalla näin ei vielä yleensä ole. Usein saatetaan myös urakkaneuvotteluvaiheessa tehdä materiaali- yms. muutoksia, jotka vaikuttavat jättemääriin. Asiakirja tulisikin laatia vasta siinä vaiheessa, jotta jätteasiakirjaa ei tarvitsisi turhaan moneen kertaan päivittää. Ohjekortissa ehdotettua aikaa oikeampi vaihe ilmoittamiseen olisi rakennusvalvonnan aloituskokous ja oikea taho urakoitsija, jolla on tarjouksen tehneenä tarkemmat tiedot määristä ja lajeista. Muutenkin työhön olisi syytä velvoittaa se taho, joka jätehuollon ja lajittelun käytännössä suorittaa.

Kohta 4.3, Rakennustuotteiden uudelleenkäyttö

Ohje-ehdotuksessa todetaan: ”Omatoimirakentajat, rakennusosapankit ja ekotorit ottavat vastaan purkukohteista talteen otettuja rakennusosia, mm. ovia, ikkunoita, kalusteita, kaakeliuuneja, lattialautaa, paneelia, kivilaattoja ja tiiliä.”

Tähän tulisi lisätä, että hankekohtaisissa rakennusselostuksissa ja urakkaohjelmassa rakennushankkeeseen ryhtyvä ja suunnittelijat voivat velvoittaa toteuttajaa lajittelemaan ja toimittamaan käyttökelpoiset rakennusosat kierrätettäviksi.

Rakennustuotteiden uudelleenkäytön suhteen ohjekortilta toivoisi jonkinlaista kannanottoa tai huomiota myös siihen, miten viranomaiset ja lainsäädäntö suhtautuvat kierrätettyihin rakennusosiin. Tällä hetkellä rakennustuotteilta yleensä edellytetään CE-merkintää. Jatkossa esimerkiksi kierrätettyjen materiaalien ja rakennusosien takuuasiat tulee ratkaista, jotta tuotteiden kierrätys voisi kunnolla toimia.

Kohta 5.3, Jätehuollon suunnittelu purkuhankkeessa

Tekstissä ei lainkaan käytetä aiemmin paljon käytössä ollutta käsitettä "lajitteleva purku", joka sinänsä on ihan hyvä termi. Miksiköhän? Muutenkin purkutyömaan jätehuollolle voisi uhrata yhtä lukua (5.3) enemmän tilaa, kun tulevaisuudessa tullaan korjausrakentamaan enemmän kuin uudisrakentamaan. Tietoa aiheesta löytyy esimerkiksi ympäristöministeriön www.korjaustieto.fi - sivulta, jossa on artikkeli "Purkaminen ja lajittelu korjaushankkeessa". Oleellista olisi kirjoittaa auki, miten purkutyö tulee vaiheistaa, mitä ennakkoselvityksiä se vaatii ja minne lajiteltuja materiaaleja ja rakennusosia voidaan toimittaa. Muun muassa lajitteleva purku edellyttää tarkkaa etukäteissuunnittelua. Hakusanoilla "Lajitteleva purku" löytyy myös kaikenlaista hyödyllistä ohjetta internetistä. Ehkä purkuhankkeen jätehuollosta ja kierrätyksestä tulisi laatia ihan oma ohjekorttinsa, jossa käsitellään muun muassa edellä esitettyjä kysymyksiä?

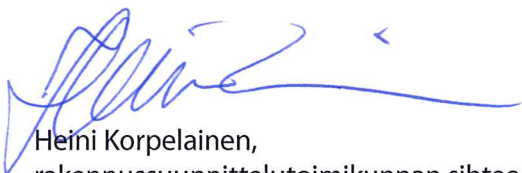
Lopuksi

Tekstissä on aika sekaisin käytetty käsitteitä "Rakennushankkeeseen ryhtyvä", "Rakentamiseen ryhtyvä" ja "Rakennuttaja". Rakennushankkeeseen ryhtyvät ja rakennuttaja voivat joskus olla sama taho, mutta usein ei. Käsitteet olisi saatava kohdalleen ennen ohjekortin julkaisemista.

Ohjekortti on kovin asiallinen ja paikoin luettelomainen. Aihe on kuitenkin yhteiskunnallisesti tärkeä. Tätä auttaisi hahmottamaan, mikäli ohje-ehdotuksessa esitettäisiin - vaikka karkeastikin - jätteiden tilastoituja määriä luokittain.

Helsingissä 4.5.2015

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry
Rakennussuunnittelutoimikunnan puolesta

Heini Korpelainen,
rakennussuunnittelutoimikunnan sihteeri